

A 1838/hållbart

Tekijä Keskiryhmä
Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisesta ilmastotyöstä

Ehdotus

Keskiryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että päätetään yhteispohjoismaisista ilmastotavoitteista.

Taustaa

Ilmastokriisi on haaste, joka vaatii johtajuutta ja toimintakykyä. Vaikka Pariisin sopimuksen tavoitteena on pitää maapallon lämpötilan nousu alle 1,5 asteessa esiteolliseen aikaan verrattuna, hiilidioksidipäästöjen määrä on maailmanlaajuisesti pysynyt ennallaan.¹ Maat ovat pikemminkin suunnitelleet lisäävänsä fossiilisten polttoainien tuotantoa kaksinkertaiseksi verrattuna siihen, mitä 1,5 asteen tavoite edellyttää.² Maailman hiilibudjetin pienentyessä vähenevät myös mahdollisuudet rajoittaa ilmaston lämpenemistä. Mittaushistorian kymmenen lämpimintä vuotta ovat kaikki olleet vuoden 2005 jälkeen.³

Vaikka Pohjoismaiden päästöt ovat globaalisti katsoen pienet, ovat ne kuitenkin asukasta kohti merkittävät.⁴ Pohjoismaat ja itsehallintoalueet ovat ottaneet vastuun alueen päästöistä asettamalla ilmastotavoitteita. Ruotsin tavoitteena on päästä nettonolapäästöihin vuoteen 2045 mennessä. Norjassa tehdyn päätöksen mukaan päästöjen on laskettava vuoden 1990 tasosta 55 % vuoteen 2030 mennessä, jotta ilmastoneutraalius saavutetaan vuonna 2050. Tanskan on vähennettävä päästöjään vuoden 1990 tasosta 70 % vuoteen 2030 mennessä saavuttaakseen ilmastoneutraaliuden vuonna 2050. Färösaaret haluaa vähentää päästöjään 45 % vuoden 2010 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Grönlannin vuodelle 2030 asettaman tavoitteen mukaan 90 % julkisesta sektorista käyttää uusiutuvia energianlähteitä. Suomen tavoitteena on ilmastoneutraalius vuoteen 2035 mennessä, ja uutta pitkän aikavälin tavoitteita sisältävää ilmastolakia laaditaan parhaillaan.

---

¹ <https://www.c2es.org/content/international-emissions/>

² <https://www.unenvironment.org/resources/report/production-gap-report-2019>

³ <https://www.climatecentral.org/gallery/graphics/top-10-warmest-years-on-record>

⁴ <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1148260/FULLTEXT01.pdf>

Ahvenanmaalla halutaan vähentää päästöjä 60 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä, ja työn alla on uusia tavoitteita sisältävä ilmastolaki. Islannin tavoitteena on olla ilmastoneutraali vuoteen 2040 mennessä. Vastauksesta Pohjoismaiden neuvostossa esitettyyn kirjalliseen kysymykseen (E20/2019) ilmenee, että kaikki Pohjoismaat työskentelevät aktiivisesti saavuttaakseen kansalliset tavoitteensa kullakin sektorilla. Maissa on ryhdytty toimiin ja otettu käyttöön innovaatioita, joiden tarjoamat mahdollisuudet ovat myös muiden suurten päästömaiden ulottuvilla.

Uusi pohjoismainen visio ja vuonna 2019 hyväksytty hiilineutraalijulistus merkitsee siirtymistä kansallisesta tilkkutäkkisuunnittelusta yhtenäiseen ja vahvaan pohjoismaiseen ilmastotyöskentelyyn. Strategisen koordinoinnin tehostamisen tarve tulee selkeästi esille Pohjoismaiden neuvoston Tanskan puheenjohtajakauden 2021 ohjelmassa, jossa tavoitteeksi asetetaan pohjoismaisen ilmastostrategian laatiminen. Aiejulistuksista on nyt aika siirtyä yhteispohjoismaisiin ilmastotavoitteisiin. Vuoden 2021 alussa lähettämässään kirjeessä Pohjoismaiden luonnonsuojeluyhdistykset kehottavat Pohjoismaiden neuvostoa sopimaan fossiilisten polttoaineiden asteittaiseen vähentämiseen tähtäävistä tavoitteista lisätäkseen toimiensa uskottavuutta.⁵

Yhteispohjoismaisten ilmastotavoitteiden tulee perustua tieteellisiin suosituksiin siitä, miten Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoite voidaan saavuttaa. Ilmastonmuutoksen pahimpien vaikutusten torjumiseksi on myös ilmoitettava tavoitteen saavuttamisen jälkeiset negatiiviset nettopäästötavoitteet.⁶ Tällöin planeettamme sitoo enemmän hiilidioksidia kuin mitä päästöjen myötä vapautuu ilmakehään. Asetettujen tavoitteiden pohjalta voidaan päättää alakohtaisista asteittaisista vähennystavoitteista ja strategioista.

Yhteispohjoismaiset ilmastotavoitteet antavat toiminnalle selkeyttä, suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä, mikä mahdollistaa tulevaisuuteen tähtäävät investointinäkömät ja vahvistaa Pohjoismaiden kilpailukykyä. Yhteinen strateginen näkemys tuo tullessaan uusia innovatiivisia ratkaisuja ja mahdollisuuden eri maiden potentiaalinen älykkääseen hyödyntämiseen. Islannissa on suuret geotermiset energiaresurssit, Tanska johtaa tuulivoiman tuotannossa, Norjassa on paljon innovointiin tarvittavaa rahoitusta ja Suomessa ja Ruotsissa suuria metsäalueita, jotka ovat tärkeitä hiilinieluja. Pohjoismaat voivat – ja niiden pitää – osoittaa, että vahvat hyvinvointiyhteiskunnat ja vakaat valtiontaloudet voidaan yhdistää aktiivisen ilmastotyön avulla.

---

⁵ 20.1.2021 päivätty kirje: "Set an end date for the use of fossil fuels in the Nordic region - A call from the Nordic Nature Conservation Organizations".

⁶ <https://exponentialroadmap.org/exponential-roadmap/>

Pohjoismaiden hallitusten on aivan välttämätöntä tehdä yhteistyötä ja hyödyntää toistensa vahvuuksia, jotta ilmastonmuutoksen edellyttämässä suuressa yhteiskunnallisessa siirtymässä onnistuttaisiin. Pohjoismaat voivat strategisen koordinoinnin avulla vauhdittaa EU:ssa ja COP-kokouksissa käytyjä kansainvälisiä keskusteluja. Pohjoismaiden tehtävänä ei kaikesta huolimatta ole vain konkreettisten tavoitteiden saavuttaminen, vaan meidän on puhuttava sellaisten poliittisten ratkaisujen puolesta, joita maailman muut alueet voivat laajentaa omiin tarpeisiinsa.

Yhteispohjoismaista ilmastopanostusta tarvitaan kipeämmin kuin koskaan kansainvälisen yhteisön kohdatessa suuria haasteita.

Videokokous 12. huhtikuuta 2021

Anders Eriksson (ÅF)

Anna Kolbrun Arnadóttir (Mifl.)

Bertel Haarder (V)

Edmund Joensen (sb)

Erling Bonnesen (V)

Heli Järvinen (vihr.)

Inga Sæland (Flf)

Jaspur Langgaard (sb)

Joakim Strand (rkp)

Jouni Ovaska (kesk.)

Ketil Kjenseth (V)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Linda Modig (C)

Magnus Ek (C)

Mikko Kinnunen (kesk.)

Mikko Kärnä (kesk.)

Rebecka Le Moine (vihr.)

Silja Dögg Gunnarsdóttir (Frfl)

Simon Holmström (HI)

Torhild Bransdal (KrF)